

Załącznik
do Uchwały nr VIII/105/2011
Rady Powiatu Leszczyńskiego
z dnia 28 października 2011 roku

PROGRAM
REGULACJI LICZEBNOŚCI LISA *Vulpes vulpes*
W OBWODACH ŁOWIECKICH
NA TERENIE POWIATU LESZCZYŃSKIEGO

LESZNO, PAŹDZIERNIK 2011

Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 określająca strategię zróżnicowanego rozwoju zmierza w kierunku stworzenia warunków do takiego stymulowania procesów rozwoju aby w jak najmniejszym stopniu zagrażały one środowisku. Łączyć będzie w sposób harmonijny troskę o zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Konieczne jest w związku z tym sukcesywnie eliminowanie procesów szkodliwych dla środowiska oraz przyspieszenie procesów przywracania środowiska do właściwego stanu, wszędzie tam gdzie nastąpiło naruszenie równowagi przyrodniczej.

I. Aktualna sytuacja i cele programu.

W latach 90-tych ubiegłego wieku miały miejsce zasadnicze zmiany w liczebności zwierzyny drobnej. Spadek liczby zajęcy czy kuropatw związany był ze wzrostem liczebności gatunków ssaków drapieżnych, w tym lisa. Progresa ta zapoczątkowana została w zachodnich rejonach kraju i przemieszczała się sukcesywnie na wschód.

Na spadek populacji zwierzyny drobnej oddziałują wiele czynników do których zaliczyć można:

- zmniejszenie arealów ziemi (postępująca urbanizacja kraju)
- zanikanie miedz, zakrzaczeń, zadrzewień (miejsca rozrodu zwierzyny drobnej)
- struktura upraw (brak pożywienia i ochrony)
- postępująca mechanizacja i chemizacja
- kłusownictwo i choroby
- wzrost populacji lisa

Wobec sukcesywnie zmniejszającej się populacji drobnej zwierzyny łownej lub innej dziko żyjącej, lisy coraz częściej szukają pożywienia w zagrodach gospodarskich, świadczą o tym liczne sygnały rolników, którym chwyta jest i zagryzane ptactwo domowe a także pozostała zwierzyna drobna. Poszkodowani wnioskuje, a często wywierają presję na myśliwych i organach samorządowych w celu podjęcia efektywnych działań dla zdecydowanego ograniczenia rozmiaru występowania lisa. Ranga i znacznie problemu staje się więc wspólnym wyzwaniem dla rzeszy myśliwych oraz samorządu powiatowego a jego rozwiązanie wymagać będzie zaangażowanej współpracy Kół Łowieckich, Lasów

Państwowych i Starostwa Powiatowego w Lesznie dla pełnego osiągnięcia wyznaczonego celu.

Dla równowagi i uzyskania liczebności sprzed lat, trzeba podjąć szereg działań co ujęto w niniejszym opracowaniu. Proponowane rozwiązania idą w kierunku zmniejszenia ilości lisów poprzez odstrzał przy jednoczesnym zasiedlaniu terenów łowieckich zajęcem bądź kuropatwą. Trzeba jednak pamiętać o funkcji lisa w środowisku. Ma on w dalszym ciągu być „sanitariuszem łowiska” nie wywierając jednocześnie negatywnego wpływu na drobne gatunki łowne jak to ma miejsce obecnie.

W praktycznym działaniu wskazania programu zmierzają do optymalnego podwyższenia przez Koła pozyskiwania lisów. Starosta Leszczyński jako koordynator programu ustanowi w ramach posiadanych środków system zachęt ekonomicznych premiujących aktywne koła łowieckie i myśliwych indywidualnych. Wyrażać się to będzie w partycypacji w kosztach zakupu kuropatw zasiedlonych na terenie Powiatu.

II. Kształtowanie się populacji lisa i zajęcia na terenie Powiatu Leszczyńskiego

Na podstawie sprawozdań łowieckich w roku 2005 na terenie 14 obwodów Powiatu Leszczyńskiego stwierdzono obecność - 465 lisów, w roku 2010 - 534 szt..

Wysoki stan ilościowy lisa jest ściśle związany ze stosowaniem szczepionki przeciw wściekliznie. Choroba ta skutecznie zmniejszała populacje lisa, dzięki czemu stan liczebny utrzymał się na poziomie zapewniającym równowagę populacji poszczególnych zwierząt łownych.

Stan ilościowy lisa i zajęcia w poszczególnych kołach łowieckich obrazuje poniższa tabela

Lp.	Obwód	Ilość w szt.							
		Lisy				Zajęce			
		2005	2008	2009	2010	2005	2008	2009	2010
1.	434 Bukowiec Górny Koło Łowieckie Nr 6 „Jeleń” Włoszakowice	26	19	15	14	28	8	21	26
2.	435 Lipno Koło Nr 2 „Cyranka” Leszno	35	45	45	40	60	Nie wskazano	95	130

3.	437 Bełecin Nowy Koło Nr 22 „Drop” Górzno	35	26	28	25	100	60	55	60
4.	445 Krzemieniewo Koło Nr 22 „Drop” Górzno	40	30	25	20	120	70	65	50
5.	440 Gołanice Koło Nr 5 „Dzik” Leszno	28	40	30	40	38	35	40	45
6.	442 Brenno Koło Nr 7 „Jeleń” Brenno	50	40	50	50	150	150	170	150
7.	443 Lasocice Koło Nr 3 „Szarak” Strzyżewice	40	65	60	50	23	75	90	90
8.	444 Tworzanice Koło Nr 4 „Gwizd” Leszno	25	32	35	40	15	14	24	14
9.	439 W.K.Ł. Nr 464 „Oręż” Wrocław	35	25	52	55	30	40	45	48
10.	433 Koło nr 4 „Gwizd” Leszno	20	40	38	35	70	60	70	80
11.	438 Grodzisko OHZ Grodzisko przy ZO PZŁ Leszno	20	28	24	30	30	42	45	48
12.	436 Osieczna OHZ Gola przy ANR Poznań	41	43	45	40	47	45	46	78
13.	446 OHZ Karczma Borowa	35	37	35	40	45	60	65	75
14.	447 OHZ Karczma Borowa	35	25	52	55	30	40	45	48

Zagęszczenie lisów w Powiecie Leszczyńskim w 10 wybranych obwodach wynosi obecnie 6,13 szt. na 1000 ha łowiska. W roku 2005 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 5,55 szt. Według badań jakie prowadziła Stacja Badawcza Polskiego Związku Łowieckiego w Czempiniu optymalne zagęszczenie lisów na 1000 ha powierzchni łowisk wynosić powinno w granicach 2-3 osobników. Przy takim zagęszczeniu tych ssaków nie będą one uciążliwymi szkodnikami łowieckimi lecz pożądanym naturalnym instrumentem sanitarnym dla łowisk. Uzyskane dane z poszczególnych obwodów są jednak niezadawalające i przekraczają znacznie optymalne możliwości.

Stan zagęszczenia lisów w poszczególnych obwodach przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Obwód	Zagęszczenie na 1000 ha							
		Lisy				Zające			
		2005	2008	2009	2010	2005	2008	2009	2010
1.	Średnia z 10 obwodów	5,55	6,02	6,28	6,13	10,54	8,51	11,22	11,52
2.	438 Grodzisko OHZ Grodzisko przy ZO PZŁ Leszno	5,16	7,23	6,19	7,74	7,74	8,51	10,84	12,39
3.	436 Osieczna OHZ Gola przy ANR Poznań	8,96	9,40	9,83	8,74	10,27	9,83	10,05	17,05
4.	446 OHZ Karczma Borowa	7,11	7,52	7,11	8,13	9,15	12,20	13,21	15,25
5.	447 OHZ Karczma Borowa	9,21	9,44	8,06	8,06	5,76	6,91	7,60	6,91

III. Pozyskiwanie lisów na terenie Powiatu Leszczyńskiego

Na przestrzeni ostatnich lat rozmiar pozyskiwania lisa przez koła łowieckie gospodarujące na obwodach ustanowionych w granicach Powiatu Leszczyńskiego wynosił:

Lp.	Obwód	Pozyskiwanie lisów w latach			
		Sezon 2005/06	Sezon 2008/09	Sezon 2009/10	Sezon 2010/11
1.	Średnia z 10 obwodów	813 szt.	644 szt.	581 szt.	613 szt.
2.	438 Grodzisko OHZ Grodzisko przy ZO PZŁ Leszno	40 szt.	46 szt.	45 szt.	36 szt.
3.	436 Osieczna OHZ Gola przy ANR Poznań	12 szt.	14 szt.	21 szt.	15 szt.
4.	446 OHZ Karczma Borowa	39 szt.	21 szt.	40 szt.	24 szt.
5.	447 OHZ Karczma Borowa	35 szt.	15 szt.	27 szt.	9 szt.

Średnia z 10 obwodów wyniosła w sezonie 2005/06 – 813 szt. a w sezonie 2010/11 - 613 szt.. Aby uzyskać pożądane efekty należy podjąć zdecydowane działania zmierzające do znacznej redukcji stanu występowania lisa w łowiskach. Wymagać to będzie wzmożonego wysiłku i zaangażowania myśliwych a także odpowiedniego konstruowania planów hodowlano-łowieckich przez okres najbliższych lat. Trzeba też bardziej wnikliwie przeprowadzić postępowanie inwentaryzacyjne a to w konsekwencji pozwoli na właściwą ocenę stanu i urealnienie faktycznej liczebności gatunku w łowisku. Dopiero na tej podstawie opracowane plany pozyskiwania odzwierciedlać będą rzeczywiste potrzeby redukcji tego dokuczliwego szkodnika łowisk.

Osiągnięcie powodzenia w realizacji założeń programu zależało będzie od wspólnego wysiłku i równoczesnego zaangażowania wszystkich kół łowieckich przy ścisłej współpracy

z nadleśnictwami oraz służbami weterynarii. Starostwo, dla silniejszej motywacji podjęcia działań ustanowi odpowiednie systemy premiowania .

IV. Działania niezbędne dla ograniczania populacji lisa w Powiecie Leszczyńskim

W celu redukcji liczebności lisa na terenie Powiatu Leszczyńskiego należy podjąć następujące działania:

- zweryfikować plany pozyskiwania lisów do poziomu 250 % wykazanych wiosennych stanów;
- określać liczebność metodą liczeń reflektorowych bądź liczenie zasiedlonych nor z młodymi lisami i na tej podstawie określić rzeczywiste wielkości populacji lisów w obwodach;
- po uzyskaniu zakładanego stanu liczebnego, obniżyć pozyskanie do 100-130 % zinwentaryzowanych stanów wiosennych, a następnie modyfikować tą wielkość w zależności od zmian liczebności pogłowia lisa
- aktywizować wszystkich myśliwych na rzecz pełnej realizacji zwiększonych planów łowieckich w zakresie pozyskiwania lisa
- w celu zwiększenia efektywności działań myśliwych na ograniczenie populacji lisa na terenach Powiatu Leszczyńskiego ustanawia się regulamin premiowania kół łowieckich, które wykaże się najlepszymi wynikami realizacji planów łowieckich w odniesieniu do tego gatunku
- Wydział Ochrony Środowiska Rolnictwa i Leśnictwa Starostwo Powiatowe w Lesznie opracuje Regulamin Premiowania Kół Łowieckich oraz zabezpieczy środki na jego realizację
- prowadzenie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii bieżącego monitoringu oraz przekazanie do kół łowieckich, nadleśnictw oraz Starostwa Powiatowego w Lesznie informacji o przypadkach występowania wścieklizny na terenie powiatu.

Załącznik do „Programu regulacji liczebności lisa *Vulpes vulpes* w obwodach łowieckich na terenie Powiatu Leszczyńskiego”

Regulamin premiowania kół łowieckich i myśliwych indywidualnych związany z regulacją liczebności lisa na terenie Powiatu Leszczyńskiego

1. Regulamin określa formę i sposób wynagradzania kół łowieckich oraz myśliwych w związku z osiągnięciami w zakresie regulacji liczebności lisa na terenie Powiatu Leszczyńskiego.
2. Przekazywanie wyników w zakresie pozyskiwania lisa odbywać się będzie w formie sprawozdań do Starostwa Powiatowego w Lesznie przez upoważnione osoby reprezentujące koła łowieckie.
3. Konkurs indywidualny
 - za zwycięzcę uznaje się myśliwego, który dokonał odstrzału największej ilości lisów na terenie Powiatu Leszczyńskiego w sezonie łowieckim (np. 1.04.2011 r. – 31.03.2012 r.);Konkurs indywidualny w sezonie 2011/2012 rozpocznie się 1 grudnia 2011 r.;
 - zwycięzca otrzymuje pamiątkowy puchar;
 - zajmujący drugie i trzecie miejsca otrzymują dyplomy;
 - w zależności od posiadanych środków finansowych mogą być przyznane inne nagrody rzeczowe.
4. Konkurs dla kół łowieckich (wszystkie) z terenu Powiatu Leszczyńskiego
 - w konkursie mogą brać udział koła łowieckie dzierżawiące obwody łowieckie oraz obwody wyłączone z terenu Powiatu Leszczyńskiego;
 - konkurs dla kół łowieckich w sezonie 2011/2012 rozpoczyna się 1 grudnia 2011 roku
 - formą premiowania za uzyskane wyniki stanowić będzie określona liczba kuropatw lub zajęcy w celu wypuszczenia na teren obwodu łowieckiego;
 - ilość zwierzyny drobnej zależna będzie od dostępnych środków finansowych;
 - zwycięzcą zostanie koło, które uzyskało najlepszy wynik biorąc za podstawę procentowe pozyskanie wykazanej na terenie obwodu wiosennej populacji lisów.